

Raport z monitoringu wodniczki i derkacza na powierzchniach próbnych w Biebrzańskim Parku Narodowym w roku 2014

Wykonano w ramach projektu LIVE 11 NAT PL 422 Górna Biebrza „Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy”

Wykonawca:

Biuro Ekspertyz Przyrodniczo-Leśnych

Warszawa. Listopad 2014

Metodyka

Derkacz

Liczenie odbywających się samców derkacza oraz określenie struktury gatunkowej zespołu ptaków (w standardzie Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych MPPL) wykonano na sześciu powierzchniach próbnych. Powierzchnia próbna to kwadrat o bokach 2 km x 2 km zlokalizowana na turzycowiskach, podmokłych łąkach oraz pozostałych zbiorowiskach nieleśnych Basenu Górnego Biebrzańskiego Parku Narodowego, będących potencjalnym miejscem występowania derkacza. Przeprowadzono dwie kontrole rocznie na każdej powierzchni. Pierwsza kontrola została przeprowadzona w dniu 23-24 maja, druga natomiast 26 czerwca 2014. Liczenia derkacza przeprowadzono w godzinach od 22.00 do wschodu słońca. Kontrole osmiu powierzchni MPPL wykonano w terminach 9-10 maja (tzw. kontrola wczesna) i 26-27 czerwca 2014 (kontrola późna). Liczenia prowadziło jednocześnie troje obserwatorów.

Wodniczka

Określenie liczebności śpiewających samców oraz określenie struktury gatunkowej zespołu ptaków na dwóch powierzchniach MPPL wykonano w dwóch znanych ostojach występowania wodniczki na obszarze projektu – Basenie Górnym Biebrzańskiego Parku Narodowego, tj. w lokalizacji Krasnybór – Jastrzębna (jej powierzchnia wynosi około 450 ha) oraz Nowy Lipsk (powierzchnia około 300 ha). Na tych powierzchniach przeprowadzono pełne liczenie wszystkich śpiewających samców wodniczki, w godzinach 19.00 – 21.30. Każda powierzchnia monitoringowa została skontrolowana dwukrotnie w ciągu roku (23-24 maja 2014 – I kontrola oraz 26 czerwca – II kontrola).

Wyniki

Derkacz

Liczebność derkacza na każdej z 6 powierzchni (tzw. kwadrat) prezentuje poniższa tabela.

Powierzchnia/kwadrat	I kontrola	II kontrola
396	2	9
416	1	6
425	7	6
435	2	1
457	3	2
459	7	2

Najliczniej derkacze stwierdzono w kwadracie 396 (9 samców na II kontroli), a nielicznie na kwadracie 435 (1 samiec na II kontroli). Średnio na kwadracie (powierzchni próbnej) stwierdzono 4,3 samca derkacza (jako liczbę samców przyjęto dane z kontroli o największej liczebności).

Zespół ptaków określony metodyką MPPL na każdej z 6 powierzchni podano w załączonych formularzach z kontroli. Poniżej krótko omówiono uzyskane wyniki.

Powierzchnia nr 396 Krasnoborki

Najliczniejszymi gatunkami były drobne gatunki wróblowe, szczególnie skowronek, cierniówka, słowik szary, szpak (stado 21 ptaków). Z ptaków charakterystycznych dla obszarów łąkowo-bagiennych stwierdzono:

- 2 samce śpiewające samce świergota łąkowego
- 1 samiec świerszczaka
- 3 derkacze
- bociana białego

Na powierzchnia nr 457 Rogożyn

Najliczniejszymi gatunkami były skowronek, dymówka, bocian biały, szpak i cierniówka. Z ptaków charakterystycznych dla obszarów bagiennych stwierdzono:

- bociany białe

- błotniaka stawowego
- kulika wielkiego
- czajkę
- derkacza
- 3 świergotki łąkowe

Powierzchnia nr 459 Koniuszki

Najliczniejszymi gatunkami były cierniówka, skowronek, słowik szary i trznadel, . Z ptaków charakterystycznych dla obszarów bagiennych stwierdzono:

- 2 bociany białe
- 2 błotniaki łąkowe
- 2 żurawie
- czajki (13 nie lęgowych ptaków)
- 2 derkacze
- 3 kszuki
- 7 świergotków łąkowych

Powierzchnia nr 435 Szulaszewo

Najliczniejszymi gatunkami były piecuszek i świergotek łąkowy. Z ptaków charakterystycznych dla obszarów bagiennych stwierdzono:

- 2 gęgawy
- 1 świergota łąkowego
- 6 kszyków (ptaki lęgowe)
- 1 derkacz

Na powierzchni nr 425 Ostrowie

Żaden z gatunków nie wykazywał wyraźniej dominacji nad innymi, jednak powierzchnia odznaczała się dużym i różnorodnym składem gatunkowym. Z ptaków charakterystycznych dla obszarów bagiennych stwierdzono:

- 7 samców kszuka
- 5 derkaczy
- 2 żurawie
- 1 czajkę (lęgowa)

Na uwagę zasługuje stwierdzenie pary cietrzewi.

Powierzchnia nr 416 Jasionowo

Dominującymi gatunkiem był skowronek i świergotek łąkowy. Z ptaków charakterystycznych dla obszarów bagiennych stwierdzono:

- 12 rybitw białoskrzydłych
- 1 samca kszyka
- 14 świergotków łąkowych
- 3 wodniczki
- 3 derkacze
- 5 czajek

Z gatunków wartych odnotowania (a więc rzadkich i kluczowych) w trakcie liczeń MPPL odnotowano:

- gęgawa – stwierdzona na powierzchni 435.
- błotniak łąkowy – stwierdzony na powierzchni 459.
- błotniak stawowy – stwierdzony na powierzchni 457.
- rybitwę białoskrzydłą – stwierdzono na powierzchni 416
- żurawie – stwierdzony na powierzchni 459 i 425.
- derkacz – wołające samce słyszano na wszystkich powierzchniach poza 416
- kszyki – gniazdują na czterech powierzchniach 459, 435, 425 i 416.
- czajka – gniazduje na powierzchni 457 i 425
- cietrzew – stwierdzony na powierzchni Ostrowie 425.
- kulik wielki – stwierdzony na powierzchni Rogożyn 457.

Wodniczka

Na powierzchni „Krasnybór – Jastrzębna” stwierdzono odpowiednio 5 i 8 terytorialnych samców w trakcie pierwszego i drugiego liczenia. Z kolei na powierzchni „Nowy Lipsk” stwierdzono odpowiednio 5 i 9 terytorialnych samców. Za wynik rzeczywiście oddający liczbę samców na powierzchni przyjęto większą wartość. Po przeliczeniu na zagęszczenie daje to 0,2 samce/10 ha dla powierzchni „Krasnybór-Jastrzębna” (tak samo w roku 2013) oraz 0,3 samce/10 ha dla powierzchni „Nowy Lipsk” (tak samo, jak w roku 2013).

Zespół ptaków na obu powierzchniach ustalony metodą MPPL prezentują załączone formularze z kontroli. Poniżej krótko omówiono wyniki.

Na powierzchni Jastrzębna dominującymi gatunkami były słowik szary i trznadel. Z ptaków charakterystycznych dla obszarów bagiennych stwierdzono tylko kszyka.

Na powierzchni Nowy Lipsk dominującymi gatunkami świergotek łąkowy, potrzos, pokląskwa i rokitniczka. Z ptaków charakterystycznych dla obszarów bagiennych stwierdzono dwa błotniaki łąkowe, 8 stanowisk kszyka, 4 świerszczaki i 4 wodniczki.

Podsumowanie

W ramach projektu w ramach projektu „LIVE 11 NAT PL 422 Górna Biebrza. Ochrona siedlisk mokradłowych doliny Górnej Biebrzy” w roku 2014 przeprowadzono drugie z czterech zaplanowanych w sezonach lęgowych liczeń wodniczki, derkacza oraz zespołu ptaków na 8 powierzchniach próbnych MPPL.

Na 6 powierzchniach próbnych (2x2 km) stwierdzono od 1 do 9 terytorialnych samców derkacza. W przypadku wodniczki ciekawe jest, że pomimo różnych liczebności uzyskiwanych w trakcie kontroli i różnych w obu sezonach lęgowych, wyniki przeliczone na zagęszczenie dla obu sezonów wyszły identyczne.

Summary

Implementing the project „Preservation of wetland habitats in the upper Biebrza Valley (LIVE NAT PL 422 Górna Biebrza)” performed the task „The monitoring of the Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* and the Crane *Crex crex* on the study plots in the Biebrza Marshes National Park in 2014” In 2014 carried out the second of four planned breeding seasons Aquatic warbler, Corn crane and band birds counts at 8 plots MPPL.

6 plots (2x2 km) was observed from 1 to 9 territorial male Corn crane. In the case of the Aquatic Warbler is interesting that despite the different numbers obtained during the inspection and different in the two breeding seasons, the results converted to density for both seasons come out the same.

Szczegółowe wyniki MPPL stanowią załącznik do niniejszego raportu.